

MATE ŠIMUNDIĆ

OSVRT NA ZNAČENJE ISČEZLIH ĐAKOVŠTINSKIH SELA

U doba turskog upravljanja Slavonijom i dugo nakon nje, sve do XIX stoljeća, u Đakovštini je nestalo više sela. Stanovništvo moralo je silom napuštati domove i drugdje tražiti stanište. Na pokojemu je selištu, obično u boljim vremenima, ponovno izniknulo naselje i nazvano drugačije, no najviše ih je zauvijek prekrila trava. Ostao je spomen na to da su opstojala. Bez obzira na to njihovi su nazivi veoma važni za toponomastiku i etimologiju.

Za povijesne podatke poslužila su mi slijedeća djela: Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji Stjepana Pavičića, Zagreb 1953., Đakovo i Đakovština Mirka Markovića, objavljena u Zborniku Đakovštine I., Zagreb 1976. i Crtice iz slavonske povijesti Josipa Bösendorfera, Osijek 1910. U obzir sam uzeo granice predturske Đakovštine.

BADŽINCI. — Ovaj je naziv od turcizma badža. Između više značenja date riječi najprikladnije je »dimnjak, prozor, otvor«. Dakle, badža < tur. baca, ova od perz. bāge — veliki prozor.

Selo se nalazilo u prostoru oko Vrbice. Pavičić za njih kaže »staro selo«, ali ne donosi podatka o njegovu nastanku. S obzirom na naziv moralo je nastati, ujedno i nestati, u razdoblju turskoga vladanja Slavonijom.

BIŽANIJA. — Ikavski oblik. Kako potvrđuje Akademijin rječnik, u XV. je stoljeću glasila bježan i označivala »čeljad koja bježi«. Iz nje je izvedena im. bježanija, ikavski bižanija. Bijaše to prostor na koji se smještale izbjeglice. Sada je to zbjeg. Imenica je postala od glag. bižati.

Sudeći po svemu Bižanija je niknula u tursko doba, a zna se da je raseljena 1730. godine. U prošlosti je stoljeću na njezinu selištu podignuto naselje Pisak (Đakovački).

BLAŽINCI. — Selo je opustjelo u tijeku turskoga povlačenja. Kada je ova pustoselina ponovno naseljena, i to drugim stanovništvom, prozvano je Svetoblažje.

Naziv izvire od osobnog imena Blaž, skraćen od starijega Blažij. Blažij je od lat. Blasius — onaj koji je mucav, koji je tepav. Izveden je od prid. blaesius — mucav, tepav, šušlav. Suglasnik ž < s primljen je iz talijansko-venecijskog izgovora.

Mnogo je prezimena od datoga imena. I to: Blašković, Blažajić, Blažak, Blažanin, Blažanov, Blažec, Blažeković, Blaženović, Blažević, Blažiković i dr.

Dodajem kako je lat. Blasius dospio u grč. kao Blásios, zatim i odavle k nama u obliku Vlasij i Vlaho. Od imena Vlaho postala su prezimena Vlašić i Vlahović.

BOLESLAVOVA ZEMLJA. — U »Crticama iz slavonske povijesti« J. Bösendorfera na str. 185. stoji podatak: »Bolezlotelki (zemlja Boleslava) Part. terra Bolezlotelki in possessione Ruch 1311. Ležalo u okolu đakovačkom«. Odbije li se — telki, mađ. telek — okućnica, gradilište, dobije se Bolezlo, što je zapravo pomadareno naše ime Boleslav. A nije isključeno da se posjed zvao Boleslavovac.

Ime Boleslav je općeslavensko, tako i hrvatsko, složeno je od komparativa *bole*, dobar i slav-a. Odavna je u nas Boljeslav. Od njegova su prvoga člana prezimena: Bolčević, Bolčić, Bole, Bolčević, Bolečić, Boletić, Boletić, Bolković, Bolša te Boljan, Boljanić, Boljar, Boljarević, Boljat, Boljčević, Bolješić, Boljevac i dr.

BOŽJI VRH. — U obliku Bozyawerch zapisan je 1422., zatim Bozyaersza 1428. Bösendorfer ga je pročitao Božjavrca, što nikako ne može biti. Budući da se prostiralo u okolici sela Nabrđa, gdje je neravno tlo, sigurno je kako je drugi dio naziva im. *vrh*, a prid. *božji* upućuje na zaključak da se na uzvišici nalazilo kakvo svetište ili crkva.

BREŠCENOVCI. — Nalazahu se na desnoj strani rijeke Vuke, prema Đakovu, pa zaključujem da je to đakovštinsko područje. Zabilježeni su 1478. godine.

Naziv je ekavski, ishodi od im. brest, tj. brijest, odnosno skupne im. brešće. Od brest brist je top. Brestača kraj Novske, Brestovac kraj Daruvara i Zagreba, Breštanovci kod Orahovice, Bristje kraj Virovitice (bivše selo), Brišnik kraj Duvna. Prezimena su: Brest, Brestak, Brestić, Brestovački, Brestovec, Brestovečki, Breščenski, Briski.

BUKOVO. — Prid. bukovo izveden od im. bukva. Spadahu u vrbičku župu.

Na čitavu slavenskome prostranstvu rasprostrti nazivi postali od spomenute imenice. U bijaše Bukova stara župa, zatim Bukovčanin kraj Lipika, Bukovica kod Virovitice i u sjevernoj Dalmaciji, Bukovlje pokraj Slav. Broda i dr. Prezimeni su Bukovac, Bukovčak, Bukovčan, Bukovec, Buković, Bukveš, Bukvić i dr.

CREPARJEVCI. — Dati naziv biva od osnove creparje —, dakle mjesta gdje se proizvode crepovi, ova pak od crep. Spada među ekavske toponime ovoga kraja. Uzgred rečeno, ranije je postojalo osobne ime Crep /Crijep (Črěp) pa je naselje moglo biti imenovano i po tome.

Creparjevci bijahu smješteni oko Levanjske Varoši. Zabilježeni su u popisu 1422., 1428. i 1474. godine.

ČETVRTAK. — Nalazio se u okolju sela Gorjana. J. Bösendorfer ga donosi u pomađarenom obliku Csetertekfalva, doslovno: Četvrtak selo, i dodaje 1417. godinu kao nadnevak njegova bilježenja. Pisac zaključuje kako je izvorno Četvrtkovac, meni se međutim čini gotovo sigurnim da se zvao Četvrtak, dakle četvrti dan u tjednu.

Tjedni su dani prilično zastupljeni u onomastici. Tako se grad Daruvar najprije imenovao Četvrtak, u Sloveniji je, nedaleko Kumrovca, selo Podčetrtak, Sredanci kraj Slav. Broda (od sreda/srijeda), Subotica u Bačkoj, Nedjelja kraj Rijeke i dr.

Postoji prezime Četvrtak, Četvrtek, Petak, Subota, Subotić, Subotin, Nedela, Nedelja i dr. Veoma su česta imena Nedjeljko i Nedjeljka.

ČRNOSLAVAC. — U knjizi J. Bösendorfera »Crtice iz slavonske povijesti« o njemu stoji: »Chernnoslofalua in districtu Naburgia 1422. Hernazlaw 1428. Spadao na Levanjsku varoš« (str. 188.). Treba reći da Naburgia stvarno znači Nabrđe.

Naviz dolazi od osobnog imena Črnoslav, složen od prid. črn i slav-a. Odavna je skup čr > cr te je prvi član crn-. Kao što stoji, naziv je preveden na mađarski i k tomu prilagođen, latinskom jeziku i pravopisu. Kada se odbije -falua (tj. gen. jed. falva od nom. falu — selo), ostaje Chernnoslo. Prvi je dio chernn — črn/crn, drugi -slo, odnosno -szlo kako se danas piše. Kada Mađari pomađaruju slavenska osobna imena u kojih je drugi član -slava, tada ovu imenicu preinačuju u -szló, upr. Beriszló, Laszló, Miriszló, Szoboszló — Berislav, Ladislav, Mi-

rislav, Sobeslav. Na isti način i Chernnoslo (po novome Csernoszló) — Чѣрнославъ. Zahvaljujući navedenome podatku iz starije đakovštinske toponimije, otkriveno je nepoznato osobno ime. Sigurno je ovo jedini poznati slučaj bilježenja imena Crnoslav /Crnoslav u cjelokupnoj hrvatskoj i slavenskoj antroponimiji. Naša stara imena u kojih je prvi član *crn-* bijahu slijedeća: Crnobrat, Crnomir, Crnomuž. U češkome je Črnohost, u poljskome Czarnomysi ili Czarnotył. Nema potvrde u drugim jezicima. Ostaje zasada ovaj jedan i jedini.

ČUDOVAC. — Bösendorfer veli kako je bio negdje oko Đakova. Godine 1406. nalazi se zapisan Chwdowch, 1434. pak Thywdouch.

U starome hrvatskom imenaru postojahu Čudomil i Čudomir. Skraćen je oblik glasio Čudo, odavle naziv Čudovac. Posjed bijaše vlasništvom nekoga Čudomila ili Čudoslava. Prvi je član ovih imena im. čudo-

U bugarskome je Čudomir. U ostalim slavenskim jezicima ne postoje složena imena u kojima bi jedan član bila im. čudo, niti je pak od nje izvedeno koje ime. Naša prezimena Čude, Čuden, Čudić, Čudina, Čudovan i Čudovec dokazuju kako su ranije navedena imena bila podosta zastupljena.

DEL. — Bijaše u okolici Levanjske Varoši. Godine 1422. zapisan je kao Deel, što znači da samogl. e bijaše dug. Ovo je stariji oblik ekavske im. del, tj. dijel, dio. Ne može se isključiti mogućnost da je skraćenica od imena Delimir, složena od imp. *deli*, deliti i mir. Odavle prezimena Deliće, Deliman, Delošević.

DELAC. — Bijaše blizu sela Dela. Budući da označuje umanjenicu im. del, logično ga je shvatiti kao Mali Del. K tomu spominje se u listinama skupa s Delom.

V. još Del.

DOBROGOŠĆE. — Poznato je da je u tursko vrijeme bilo raseljeno pa opet naseljeno. Ležalo je na sjeverozapadnom rubu đakovačkoga kraja.

Dobrogošće je stvoreno jotacijom od Dobrogost-je, ovo pak od osobnog imena Dobrogost. Označuje zemljište koje pripada Dobrogostu. Dobrogost je staro osobno ime, složeno od dobr- (uspor. dobar) i gost.

Selo Dobrogošće postoji još u Hercegovini.

DRAGANOVCI. — Za turskih vremena potpadali su dragotinskoj župi, ležali su dakle na jugozapadnom kraju Đakovštine kraj Vrpolja. Pavičić ih piše Drakanovci (Pogrijetlo, 271),

BUKOVO. — Prid. bukovo izveden od im. bukva. Spadahu u vrbičku župu.

Na čitavu slavenskome prostranstvu rasprostrti nazivi postali od spomenute imenice. U bijaše Bukova stara župa, zatim Bukovčanin kraj Lipika, Bukovica kod Virovitice i u sjevernoj Dalmaciji, Bukovlje pokraj Slav. Broda i dr. Prezimana su Bukovac, Bukovčak, Bukovčan, Bukovec, Buković, Bukveš, Bukvić i dr.

CREPARJEVCI. — Dati naziv biva od osnove creparje —, dakle mjesta gdje se proizvode crepovi, ova pak od crep. Spada među ekavske toponime ovoga kraja. Uzgred rečeno, ranije je postojalo osobne ime Crep /Crijep (Črěp) pa je naselje moglo biti imenovano i po tome.

Creparjevci bijahu smješteni oko Levanjske Varoši. Zabilježeni su u popisu 1422., 1428. i 1474. godine.

ČETVRTAK. — Nalazio se u okolju sela Gorjana. J. Bösendorfer ga donosi u pomađarenom obliku Csetertekfalva, doslovno: Četvrtak selo, i dodaje 1417. godinu kao nadnevak njegova bilježenja. Pisac zaključuje kako je izvorno Četvrtkovic, meni se međutim čini gotovo sigurnim da se zvao Četvrtak, dakle četvrti dan u tjednu.

Tjedni su dani prilično zastupljeni u onomastici. Tako se grad Daruvar najprije imenovao Četvrtak, u Sloveniji je, nedaleko Kumrovca, selo Podčetrtak, Sredanci kraj Slav. Broda (od sreda/srijeda), Subotica u Bačkoj, Nedjelja kraj Rijeke i dr.

Postoji prezime Četvrtak, Četvrtak, Petak, Subota, Subotić, Subotin, Nedela, Nedelja i dr. Veoma su česta imena Nedjeljko i Nedjeljka.

ČRNOSLAVAC. — U knjizi J. Bösendorfera »Crtice iz slavonske povijesti« o njemu stoji: »Chernnoslofalua in districtu Naburgia 1422. Hernazlaw 1428. Spadao na Levanjsku varoš« (str. 188.). Treba reći da Naburgia stvarno znači Nabrđe.

Naviz dolazi od osobnog imena Črnoslav, složen od prid. črn i slav-a. Odavna je skup čr > cr te je prvi član crn-. Kao što stoji, naziv je preveden na mađarski i k tomu prilagođen, latinskom jeziku i pravopisu. Kada se odbije -falua (tj. gen. jed. falva od nom. falu — selo), ostaje Chernnoslo. Prvi je dio chernn — črn/crn, drugi -slo, odnosno -szlo kako se danas piše. Kada Mađari pomađaruju slavenska osobna imena u kojih je drugi član -slava, tada ovu imenicu preinačuju u -szló, upr. Beriszló, Laszló, Miriszló, Szoboszló — Berislav, Ladislav, Mi-

rislav, Sobeslav. Na isti način i Chernnoslo (po novome Csernoszló) — Чрнослаъ. Zahvaljujući navedenome podatku iz starije đakovštinske toponimije, otkriveno je nepoznato osobno ime. Sigurno je ovo jedini poznati slučaj bilježenja imena Crnoslav /Crnoslav u cjelokupnoj hrvatskoj i slavenskoj antroponimiji. Naša stara imena u kojih je prvi član *crn-* bijahu slijedeća: Crnobrat, Crnomir, Crnomuž. U češkome je Črnohost, u poljskome Czarnomysi ili Czarnotyl. Nema potvrde u drugim jezicima. Ostaje zasada ovaj jedan i jedini.

ČUDOVAC. — Bösendorfer veli kako je bio negdje oko Đakova. Godine 1406. nalazi se zapisan Chwdowch, 1434. pak Thywdouch.

U starome hrvatskom imenaru postojahu Čudomil i Čudomir. Skraćen je oblik glasio Čudo, odavle naziv Čudovac. Posjed bijaše vlasništvom nekoga Čudomila ili Čudoslava. Prvi je član ovih imena im. čudo-

U bugarskome je Čudomir. U ostalim slavenskim jezicima ne postoje složena imena u kojima bi jedan član bila im. čudo, niti je pak od nje izvedeno koje ime. Naša prezimena Čude, Čuden, Čudić, Čudina, Čudovan i Čudovec dokazuju kako su ranije navedena imena bila podosta zastupljena.

DEL. — Bijaše u okolici Levanjske Varoši. Godine 1422. zapisan je kao Deel, što znači da samogl. e bijaše dug. Ovo je stariji oblik ekavske im. del, tj. dijel, dio. Ne može se isključiti mogućnost da je skraćunica od imena Delimir, složena od imp. *deli*, deliti i mir. Odavle prezimena Delić, Deliman, Delošević.

DELAC. — Bijaše blizu sela Dela. Budući da označuje umanjenicu im. del, logično ga je shvatiti kao Mali Del. K tomu spominje se u listinama skupa s Delom.

V. još Del.

DOBROGOŠĆE. — Poznato je da je u tursko vrijeme bilo raseljeno pa opet naseljeno. Ležalo je na sjeverozapadnom rubu đakovačkoga kraja.

Dobrogošće je stvoreno jotacijom od Dobrogost-je, ovo pak od osobnog imena Dobrogost. Označuje zemljište koje pripada Dobrogostu. Dobrogost je staro osobno ime, složeno od dobr- (uspor. dobar) i gost.

Selo Dobrogošće postoji još u Hercegovini.

DRAGANOVCI. — Za turskih vremena potpadali su dragotinskoj župi, ležali su dakle na jugozapadnom kraju Đakovštine kraj Vrpolja. Pavičić ih piše Drakanovci (Pogrijetlo, 271),

što je jamačno pogrešno. Slovo k stoji namjesto g. Naziv je stvoren od imena Dragan, ono od prid. drag. Od njega jednako Draginec, staro selo kraj Našica, Dragmerovci, staro selo blizu Kutjeva, Dragočaj u Bosni, Dragotin, Dragotinja u Bosni, Dragovci kod Drenovca i sl.

Od imena Dragan jesu prezimena Draganac, Dragančan, Draganec, Draganić, Draganović, Draganjac.

DRAŽJE. — O njemu Bösendorfer bilježi: »Draxa. Particula terra Draxa in possessione Ruch 1311. Ležalo u okolici Đakova« (Crtice, 192.).

Izvedeno od im. dra^ga. Posvuda su u nas rastrkani horonimi i oronimi zvani dra^ga i dra^žica.

DRENOVCI. — Nalažahu se sjeveroistočno od Đakova. Navodi ih jedna isprava iz 1478. godine.

Imenica je drijen poslužila za stvaranje mnogih naziva mjesta. Tako je Drenovac pokraj Slav. Broda, Vočina i Okučana, Drenovci, staro selo kod Kutjeva, Drenov bok blizu Novske, Drinovci kraj Županje, Imotskoga, Drniša, zatim Drenje kod Đakova.

DUBOVIK. — Steraše se južno od Levanjske Varoši. Raseljen je 1730.

Dubovik označuje dubovu (hrastovu) šumu, dubravu. Naziv je stvoren od im. dub, jednako kao upr. ljeskovik, jabukovik, borovik, lipovik i dr.

Ovako se imenuje više sela. Tako su četiri u Bihaćkome kraju, jedan kraj Sarajeva, jedan u Crnoj Gori. Od im. dub izvedena su prezimena: Dubak, Dubčić, Dubec, Dubovečak, Dubović i dr.

DUBRAVIK. — Dolazi od im. dubrava, znači dubovu šumu, dubovik. Njezina je stara osnova dubr-, izvedena je pak od imenice dub (hrast). U istome se značenju dubrava u naše vrijeme rabi u južnim krajevima.

Od osnove je dubr- naziv Dubrovnik i Dobrovnik u Sloveniji (kraj Lemarta).

Selo Dubravik bijaše smješteno na podnožju planine Dilja, u blizini današnjih Lapovaca. Tu se jedan brijeg i sada zove Dubravik.

Od im. dubrava stvorena su osobna imena Dubravka i Dubravko. Jednako i prezimena: Dubrava, Dubravac, Dubravčević, Dubravčić, Dubravec, Dubravica, Dubravin i dr.

DURKETINCI. — Bijahu u posjedu bosanskoga kaptola, sterahu se negdje između Đakova i Gorjana. Podatak o njihovu postojanju potječe iz 1406. godine.

Naziv dolazi od osobnog imena Đurketa i suf. morfema -inci. Đurketa je izved. od odmilice Đurko, ova pak od Đuro. Ime je Đuro skraćeno od Đurađ, stvarno njegova odmilica. Izvorni je oblik grč. Geōrgios — onaj koji obrađuje zemlju. Stvoren je od im. geōrgós — zemljodjelac, ratar, poljoprivrednik. Prilikom primanja ime je doživjelo glasovnu promjenu tako što su slogovi ge-, gi- prešli u đe-, đi. Najprije bijaše Đeordij, onda Đordij stezanjem eo > o, poslije Đurdij prijelaskom o > u. Otpadanjem dočetka -ij ostade Đurđ. Kako je krajnji sugl. skup bio neobičan, razbijen je ulaskom nepostojanog a pa odavno glasi Đurađ.

Od istoga su imena nazivi mjesta Đurdanci, Đurđenovac, Đurmanec i dr. te brojna prezimena: Đurđan, Đurđević, Đurđuka, Đuranović, Đurčević, Đurić, Đuričić, Đurinović, Đurković i dr.

Isto je ime iz grčkoga ušlo u latinski jezik gdje je Georgius. Posredstvom talijanskog jezika od njega je u nas oblik Juraj. Od istoga je naziv Jurjevac. Naime biskup je Strossmayer u Đakovštini osnovao dva naselja koja su okrštena njegovim imenima: Josipovac i Jurjevac.

GOSPODINCI. — Naziv dolazi od im. gospodin. Od nje su i Gospođinci, davnašnje selo u našičkom kraju.

Gospodinci bijahu posjed plemića Gorjanskih, prostirahu se blizu Paučja. Spominju se 1477. godine. Jedni su Gospodinci u Bugarskoj.

Od im. gospodin nastalo je viško prezime Gospodinović. Od kor. gospodje bračko prez. Gospodnetić, zatim od gosp Gospačić, Gospić, Gospojević.

GRABAR. — U tursko je doba pripadao župi u Dragotinu, bijaše dakle na jugozapadnome prostoru Đakovštine. Njegovo je postojanje zabilježeno 1680. god. Naziv pak biva od im. grab.

Od im. grab postali su nazivi mjesta: Grab u Dalmaciji, Grabovac kraj Novske i Imotskoga, Grabovica kod Duvna i Konjica, Grabovo kraj Vukovara. Prezimena: Grabar, Grabarac, Grabarević, Grabarić, Grabašnjak, Grabek, Grabić, Grabina, Grabović i dr.

GRABERJE. — Bilo je u okolju Levanjske Varoši. Spominje se u ispravi godine 1422. i 1474. u obliku Graberje a

1428. kao Grabarje. Nabrajajući ekavske toponime na dotičnome području, J. Pavičić dodaje: »Ovamo se može metnuti i ime Graberje, koje je s tom kajakavskom zamjenom staroga poluglasa zapisano u ispravama«... (Podrijetlo, 290). Navedena tvrdnja nikako ne stoji. Kao što se vidi, jednom je zapisano Grabarje, i to drugi put po redu. Dakle, između dva Graberja stoji oblik Grabarje. U ovako kratku vremensku razmaku nijesu se mogle dogoditi dvije glasovne promjene. Bit će da je bilježenje ovisilo o zapisivačima. Ako je Graberje ipak točno zapisano, tj. onako kako se tada izgovaralo u datome kraju, onda je to nastalo razjednačivanjem $a - a - e > a - e - e$. Nikako $ě > e$.

Kraj Međurića opstoji također selo Grabarje.

V. još Grabar.

HMELJINCI. — Nazvani su bili po biljci hmelju. Riječ hmelj dolazi iz istočnih jezika. Tako je u čuvaškome humla, u finskome humala, u tatarskome homlak.

Hmeljinci su uništeni u doba turske uprave, kasnije su na njihovu selištu izniknuli Borojevci.

Naziv Hmeljinci ujedno potvrđuje kako je u Đakovštini još u Srednjem vijeku uspijevaio hmelj.

Od njega su prezimena: Hmelar, Hmelas, Hmelik, Hmelin, Hmelina, Hmelj, Hmeljak, Hmeljaš, Hmeljina. Tamo gdje je zamuknuo h, ostali su Melik, Meljak, Meljina i dr. U Boki Kotorskoj je selo Meljine.

ILOK. — Ilok se spominje već 1283. godine i tako je među najstarijim naseljima u Đakovštini. Poslijednji je put zabilježen u jednoj listini 1506. g. U XIV. stoljeću bio je proglašen gradom (civitas). Posjedovahu ga plemići Gorjanski i vjerojatno Horvati. Pripadalo mu je nekoliko okolnih naselja, među njima i Mali Ilok (Kis-Ūjlak) koji je 1506. carinskom postajom. Ilok je ležao u sjevernoj Đakovštini. Pavičić drži kako je davnašnji Ilok sadašnje Široko Polje (Podrijetlo, 272). Jedino je moguće da je na iločkome selištu mnogo kasnije niklo Široko Polje, ali se ne može govoriti o neprekinutosti življenja na dotičnome prostoru. O postanku Širokoga Polja S. Sekereš kaže: »To selo su oko 1757—1758. osnovali hrvatski doseljenici iz derventske kotara (od Plehana i okolice). Kasnije je došlo u to selo i nešto doseljenika iz Bačke i okolnih sela. Danas u tom mjestu ima oko 200 kuća. Naziv sela je nastao po širokom polju koje se prostire uz to naselje« (Antroponimija i toponimija Vuke i okolnih sela, Hrvatski dijalek-

tološki zbornik III, 324). Pisac uopće ne spominje Ilok iako se služio Pavičićevim podacima.

Ilok dolazi od mađ. Újlak. Složen je od prid. új — nov i im. lak — dom, kuća, stan.

Đakovštinski je Ilok, ujedno i Mali Ilok, nestao bez traga. Ostao je Ilok u istočnoj Slavoniji, na Dunavu.

IMROVCI. — Stajahu u susjedstvu sela Piškorevaca. U tursko su vrijeme ulazili u sastav Selačke župe. Sva je prilika kako su se utrnuili još prije isteka turskog upravljanja.

Pripominjem kako je selo Imrijevcu blizu Levanjske Varioši.

Oba su naziva izvedena od osobnog imena Imra /Imre/ Imro. Ono je primljeno od mađ. Imre. Ovo od njem. Emmerich koje je postalo od starijega Amalrich — radin vladar. Složeno je od starovisokonjemačkog amal — rad, djelo i rihhi — vladar, poglavar.

Od dotičnoga su imena postala prezimena: Imrek, Imrić, Imrik, Imriš, Imrovkić, Imrovkić.

JAGODINCI. — Bez dvojbe je dati naziv od im. jagoda. Bit će kako su uspijevale jagode na tlu na kojemu je izraslo naselje.

Od nje su toponimi Jagodina, Jagodna, Jagodno, Jagodnjak, Jagodnje, jednako prezimena Jagodanović, Jagodar, Jagodić, Jagodic, Jagodin, Jagodina, Jagodnik.

Smatra se da Jagodinci bijahu u okolici Đakova, no ne zna se točno na kojemu predjelu. Posjed pripadaše bosanskomu biskupu. Godine 1434. ubilježeni su kao Jagodynch villicus.

JUNAKOVCI. — Ovo selo ležalo je u blizini Forkuševaca, na mjestu koje se zove Kućerine. Bit će kako ovdje č stoji namjesto č te bi lokalitet morao glasiti Kućerine. A nazivi kućerine, kućetine, kućište i sl. svjedoče kako je nekada na dotičnom prostoru bilo naselje.

Junakovci su raseljeni 1725. godine.

Naziv je potekao od im. junak.

KOMAREVCI. — Naziv dolazi od im. komar. Pokraj Morovića bijaše selo Komarevac, zatim Komarevci još kod Kaptola i Markušice, Komarnica kod Vrbove. U Slovačkoj je Komarno, u Mađarskoj Komarom. Također i prezimena: Komar, Komara, Komarac, Komarčević, Komarčić, Komarec, Komarica, Komarnik i dr. Ne znam da je ijedna druga ovako sitna životinja poslužila za stvaranje toponima i prezimena kao što je komar/komarac.

Đakovštinski Komarevci u tursko doba spadahu u selačku župu. Bit će kako su se rasuli na koncu turske uprave.

KOŠANCI. — Bijahu u sastavu selačke župe u doba turske uprave. Njihov naziv proishodi od im. koš. Vjerojatno se prvi stanovnici bavili košarenjem. Od nje i Koška kraj Našica. Prezimana su Koš, Koša, Košak, Košar, Košara, Košarač, Košarak, Košarek, Košarić, Košaroš, Košavić, Košek, Košelj, Zakošek i dr.

KOVAČCI. — Vjerojatno njihov nom. jednine glasiše Kovačak, no mogaše biti i Kovačac i Kovačec. Naziv je potekao od im. kovač. Nalazahu se blizu Levanjske Varoši. Zanimljivo je da je od im. kovač malo toponima, ali su dosta česta prezimena Kovač, Kovačec, Kovaček, Kovačev, Kovačević, Kovačićek, Kovačić, Kovačićek, Kovačik, Kovačina, Kovačušić. Gotovo bi se moglo reći kako je u nas najčešće prezime Kovačević.

KOVAČEVCI. — Kovačevci se spominju 1702. u popisu stanovništva. Tada su ulazili u gorjansku župu. Nije znano kada su raseljeni, ali će biti najvjerojatnije kako su iščeznuli u vremenima turskoga povlačenja.

Naziv je stvoren od im. kovač. V. još Kovačci.

LEŠNJAKOVCI. — Pavičić ih još bilježi Lesjakovci i Lesnjakovci i uvršćuje ih među stare ekavske toponime sjeverozapadne Đakovštine (Podrijetlo, 289). Ležali su u okolju Levanjske Varoši. Dolaze u popisima 1422., 1428. i 1474.

Naziv je potekao od im. lešnjak, tj. lješnjak. Od njega i prez. Lešnik, Lešnikov, Lešnjak, Lešnjaković Lišnjak.

LIPOVAC. — Naziv je stvoren od im. lipa; ona je veoma česta u slavenskoj onomastici. Osim navedenoga u Slavoniji ih je još šest koji se ovako zovu. Pored njih su još: Lipa, Lipik, Lipine i Lipovljani. Zatim su prezimana: Lipak, Lipanje, Lipar, Liparnik, Lipavac, Lipavić, Lipec, Lipnjak i dr.

U tursko je doba Lipovac ulazio u selačku župu.

LOPUŠANCI. — Bijahu smješteni između Viškovca i Forkuševaca. Raseljeni su 1730. godine.

Naziv je izveden od fitomina lopuh i dočetka — janci, dakle Lopuh-janci > Lopusanci.

Lopuhom se imenuje više biljaka, npr. lopuh divlji (bat-taria), lopuh grčki (lappa inversa), lopuh mali (lappa minor), lopuh gorski itd. Postoji prezime Lopuh, Lopusić, Lopusinski.

LUŽANCI. — Današnji se Kondrić najranije zvao Lužanci. Naziv Kondrić potječe iz XVIII. stoljeća.

Lužanci proishode od im. lug i dočetka — janci: Lugjanci > Lužanci.

Kraj Slav. Broda je selo Lužani kojega je anziv također postao od im. lug. Od nje su prezimena: Lugić, Lugman, Lugo, Lugonja, Lugonjić, Lugović.

MARKOVCI. — Markovci bijahu blizu Dragotina, prestali su opstojati u doba turske vladavine.

Naziv je izveden od imena Marko. Ono potječe od lat. Marcus — mlat, čekić. Vjerojatno je u selu bila crkva Sv. Marka te je naselje prozvano po crkvenom patronu.

Među mnoštvom prezimena od ovoga imena jesu: Markom, Markec, Markek, Markeljević, Markeš, Markešić, Markić, Markijević, Marketić, Markoč, Markotić, Markov, Markovac, Marković. U Slavoniji je selo Markučica, Markovac kraj Daruvara, blizu Slavkovaca postojali su Markovci.

MASTINCI. — Prvi podatak o njihovu postojanju potječe iz 1351. Tada su zapisani u obliku Mastinch villa, kasnije Maztofalua, Mazthyncz. Zna se da od 1477. do 1478., bijaše u posjedu plemića Gorjanskih, kasnije je pripadao Iloku pokraj Gorjana. Bösendorfer ga smješta negdje jugoistočno od Gorjana.

Spominjući davnašnje selo Mastince što se prostirahu kraj Koške, u našičkome kraju, S. Pavičić navodi: »Za refleks poluglasa u -a- potvrda je u imenu Mastinci, koje je postalo prema M6st.« (Podrijetlo, 144). Pisac se ne upušta u tumačenje značenja sloga m6st te tako ostavlja otvorenim pitanje koje je tek naćeo.

U naše doba opstoji prez. Mastanović u Baranji (Darda, Kneževo), Mastanijević u Podgoraću (Našice) i Masten u Međumurju (Čakovec) i Varaždinu. Ovo posebno ističem jer mi nije poznato da bi se danas gdjegod u južnim stranama našlo prezime izvedeno od kor. m6st. Samo su dakle na sjeveru.

Navedena su prezimena postala od osobnog imena Mastan, odnosno Mastanj. Prvi potvrđen podatak o ovome imenu seže dosta unatrag. U doba bosanskoga kralja Tvrtka isticao se na njegovu dvoru velikaš aMstan Bubanić. Pored ostaloga o njemu svjedoči natpis na živoj stijeni u Donjoj Drežnici, u Hercegovini. Ime se izvorno pisalo M6st6n6 pa ga je moguće čitati Mastan i Mastanj. Kako opstoje prezimena Mastanović i Mastanjević, sigurno je da se dotično ime tvorilo s pomoću

suf. morfema -an i -anj. Međutim u slučaju naziva đakovačkih i našičkih Mastinaca vidjeti je da naziv izveden od imena Mastin. I ovo je prva potvrda datoga oblika. Potkrepljuje ga današnje zagrebačko prezime Mastinšek (Mastin + šek). Prema tome pored Mastan i Mastanj ranije bijaše i ime Mastin.

Imenica je *māst* naslijeđena iz praslavenskoga jezika. Najprije označivaše općenito boju i boju puti (lica, kose, kože). Ostatak je toga najranijega značenja npr. masnica na tijelu kao posljedica udarca. Odavle se zaključuje kako je *māst* prvotno značila tamnu, mrku boju. I tako su imena Mastan, Mastanj i Mastin bila motivirana prema boji puti njihovih nositelja (uspor. još Bjelan, Crnko, Mrkoje, Žutan).

Veoma je rano k nama prispjela lat. riječ *mustum*, tada se pisala *mōst6*, a nakon gubitka i zamjene poluglasova postala je *māst*. U južnim se krajevima ovako izgovara. Od nje je glagol *māstiti* i prid. *māstan*. Na sjeveru je preoblikovana u *mōšt* preko njem. *Most*.

Nameće se pitanje: jesu li imena Mastan, Mastanj i Mastin stvorena od domaće im. *māst* ili primljenice *māst*? Odgovor je jasan: od im. *māst*. U sjevernim krajevima gdje su potvrđeni toponimi i prezimena postala od ove riječi ne opstoji im. *māst* te su isti mogli proisteći jedino od postojeće im. *māst* u njezinu najprvome značenju.

Drugi je dokaz što je na istome prostoru, poglavito u Hrvatskome zagorju, i imenica *mošt* u antroponimiju. Tako je prezime: Moštak (Dubovec, Čučerje), Moštek (Donji Kraļjevec), Mošten (Ivanovec).

MATIJEVCI. — Izgleda kako su nestali u toku turske vladavine. Bili su blizu Piškorevaca.

Naziv dolazi od imena Matij /Matija i dočetka -evci. K nama je ovo ime prispjelo od lat. *Matthias*, u lat. pak iz grč. *Mathiās*. Grci su ga primili iz hebrejskoga. U heb. je glasio *Mattijjāh*, koji je stegnut od starijega *Mattithjāh*, *Mattithjāhu* — Božji (Jahvin) dar. Složeno je od *mattāth* — dar i *Jāh*, skraćena oblika od Jahve — Bog.

Od spomenutoga su imena stvorena brojna prezimena: Matačić, Mataja, Matanović, Matić, Matejčić, Mateković, Mateljan, Matešić, Matković i dr.

MIKINCI. — Bijahu vlasništvom bosanskoga biskupa, sterahu se sjeverno od grada Đakova. Zabilježeni su u jednoj ispravi 1434. godine u mađarskom obliku Mikefalwa.

Naziv Mikinci ishodi od osobnog imena Mika /Miko, skraćeno od Mikola /Mikula. Ovo biva od Nikola /Nikula zamjenom $n > m$ koja je potvrđena već u aBšćanskoj ploči, najstarijem spomeniku na hrvatskom jeziku.

Nikola je od grč. *Nikólaos* — onaj koji je narodni pobjednik. Složen je od *níkē* — pobjeda i *laós* — narod, mnoštvo; ljudi.

Od Mika/Miko izved. je i naziv Mikanovci i Mikovaljac. Također su brojna prezimena: Mikac, Mikacenić, Mikač, Mikachević, Mikačić, Mikan, Mikanović, Mikas, Mikašinović, Mikatović, Mikec i dr.

MIKOVALJAC. — Mikovaljac je iščeznuo, čini se, pred konac turske vladavine. U tursko je vrijeme spadao pod župu u Satnici.

Naziv je stvoren od im. Mikovalje i dočetka -ac. Mikovalje pak od imena Mika, skraćena od Mikola/Mikula. O značenju v. Mikinci.

NEVNA. — Sadašnja Levanjska Varoš zvala se Nevna u Srednjemu vijeku. Tada se pisala: Neuna, Niona, Nheuna, Neona, Nyuna, Nywna, Newna. Svi se pisci slažu da je pravi naziv Nevna. Prvi pisani podatak o njoj potječe iz XIII. stoljeća. Na njezinu je mjestu stajalo antičko naselje *Leuconum*. S obzirom na ovo i starost prvoga spomena naziva Nevne nije isključeno da isti vuče korijen iz grčkoga, latinskog, panonskog ili kojega drugog jezika. Ali se nudi i domaći korijen *nev-* od kojega je *nevjesta*. *Nevjesta* često biva odmilicom, dakle *neva*. I od oblika *nev-a* mogla je nastati *Nevna* s pomoću morfema -na. Njime su stvorene imenice: *basna*, *slina*, *strana*, *strina*, *ujna*, osobna imena: *Dragna*, *Milna*, *Radna* i dr.

OREHAVAC. — Nalažase se oko Levanjske Varoši, biva u popisnim listinama 1422., 1428. i 1474. godine. J. Pavičić navodi u okolici Levanjske varoši bivša sela Orahovac i Orehovac (Podrijetlo, 272 i 289). Možda stvarno bijahu oba na tome prostoru u predtursko doba, no sigurno je da postojaše Orehavac jer se nalazi u navedenome popisu, dok se Orahovac nigdje više ne pojavljuje. Stoga nije isključeno da se radi o tiskarskoj grešci.

Orehavac je izveden od im. *oreh* (uspor, scsl. *orēh²*), danas *orah*. Ovdje $ě > e$. Od nje su još Orahovica, Orašje,

Orehovica, Orešani, staro selo kod Velike, Orešnjak u Moslavini, Oriovac kraj Slav. Broda i dr. I prezimena: Orajčić, Oras, Orašić, Orešić, Oreški, Orešković Orešnik i dr.

OREŠANCI. — Sterahu se u gorjanskome kraju, između Gorjana i rijeke Vuke. Navedeni su u jednoj listini 1478. godine.

Njihov je naziv potekao od im. oreh. V. još Orehovac.

OSTROŽINCI. — Bijahu smješteni na zapadnome kraju Đakovštine. I oni su za turske vladavine bili raseljeni i ponovno naseljeni.

Naziv ishodi od stare im. ostrog — opkop, tvrđava. Glas ž < g dobiven je palatalizacijom ispred -inci. Od nje su toponimi Ostrog u Crnoj Gori, Ostrožac i Zaostrog u Hrvatskoj te Esztergom u Mađarskoj. Također prezimena Ostrogonac i Ostrogović.

OVSEENICE. — Stajahu blizu sela Koritne. Za turskih vremena ulazile su u sastav vrbičke župe. Ovaj naziv postaje od prid. ovsen, izved. od imenice ovas — zob (avena). Od nje i prezimena Ovas, Ovsen, Ovsenjak.

Zanimljivo je da u Slavoniji ne postoji više ni jedan drugi toponim osim spomenutoga. Odavno se ne čuje riječ ovas, općenito je zob.

PALINA. — Ležala je oko Forkuševaca, bijaše u posjedu plemića Gorjanskih. Zabilježena je 1395. godine. U staroj Vukovskoj župi bijaše nekoliko naselja istoga naziva.

Ovaj je naziv potekao od glag. pal-iti. Od njega su i prezimena Paliković, Palikuća, Palinac, Palinić, Palkučan, Palnić.

PETEVALJCI. — Izgleda mi najvjerojatnijim da naziv dolazi od Peta /Pete, odmilice imena Petar. Kasnije je moglo biti prošireno u petevalj, čemu je onda dodat dočetak -ci. Petar je od lat. Petrus < grč. Pétrós — kamen, stijena, hrid.

U Akademijinu Rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika kaže se da su Petevaljci »neko zemljište u Slavoniji kod sela Gorjana«. Prema tome na spomenutome zemljištu ranije bijaše selo. Ono je u tursko vrijeme spadalo u vrbičku župu.

PITINCI. — U Akademijinu Rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika pod natuknicom Pitinci stoji podatak da je to zemljište u Đakovštini i zatim se upućuje na natuknicu Pitinac. I tu se kaže kako je to naziv zemljišta na kojemu su livade, i to u požeškoj okolici. Poznato je da je selo Pitinci u tursko doba bilo u sastavu vrbičke župe.

Ovaj naziv ishodi od kor. glagola *pitati* — hraniti koga, krmiti, toviti. U najnovije vrijeme svodi se uglavnom na hranjenje djeteta tekućom hranom. Od istoga je korijena imenica *pića* — stočna hrana, prid. *pitom*, im. *pitomac*, glag. *pitomiti*.

Bit će kako viškovačko prezime Pitinac dolazi od naziva sela Pitinaca. Isto se prezime nađe još u Beketincima, Satnici i Đakovu.

PODGAJCI. — Bit će kako bijahu u blizini kakva gaja, pod gajem, pa su po tome i prozvani. Pripadali su vrbičkoj župi dok su Turci vladali Slavonijom.

Odavle prezimena: Podgajac, Podgajevski i Podgajski.

POLJANA. — Za nju kaže J. Pavičić da je ležala uz desnu obalu Vuke između Povučja, Mandićevca i Borovika. Za turske uprave Poljana je bila središtem prostranije župe.

Imenica poljana je zapravo uvećanica od polje. Jedno je selo Poljana bilo također u Povučju, jedno u vinkovačkome kraju i jedno blizu Pakraca. Kraj Okučana pak Poljane, Poljanci u broskom posavlju, Poljanska u Požeškoj kotlini. Prezimena su: Poljan, Poljana, Poljanac, Poljančec, Poljanec, Poljanić, Poljanik, Poljanov, Poljanović, Poljanšek.

POPOVCI. — Bijahu na prostoru između sela Bučja i Bračevaca. U Srednjem su vijeku pripadali gospodarima posjeda Nevne. Raseljeni su 1720. godine.

Naziv je proistekao od im. *pop*. Ona ej od grč. *pappās* — otac, tata. *Pop* je u nas svjetovni svećenik u katoličkoj i pravoslavnoj crkvi. Bit će kako je zemljište na kojemu se sterahu pripadalo kojemu popu.

Kraj Rijeke i Kruševca postoji istoimeno selo. Mnoštvo je prezimena stvoreno od imenice *pop*. To su: Popac, Popaić, Popak, Popec, Popek, Popić, Popov, Popovac, Popovčić, Popović i dr.

POREČ. — Prilikom popisa stanovništva u selima oko Levanjske Varoši 1422., 1428. i 1474. svaki je put pribilježeno u obliku *Porecch*. Ovaj toponim nije usamljen u Slavoniji. Selo istoga naziva opstojalo je u virovitičkome kraju, pokraj Slav. Broda Porič, Poričje. Do danas se održao Poreč kraj Miholjca. O njegovu značenju S. Sekereš veli: »U popisu iz 1702., 1720. i 1733. to selo je zapisano kao Poriče, Porič (*Poritsche, Poritsch*). Po kazivanju seljaka do naziva toga sela došlo do konstrukcije »reč po reč« jer su stari stanovnici toga sela govorili polagano. Naziv sela je mogao nastati od oblika

Porečje (kraj uz rijeku) budući da se selo nalazi uz Karašicu« (Antroponimija i toponimija slavonske Podravine, Hrvatski dijalektološki zbornik III., 419.). Ja mogu tek potvrditi piščevo mišljenje. Karakterističan je slučaj navedenoga sela iz brodskoga kraja. Ono je pisano Poričje, dakle u ikavskome liku, 1288., 1428., 1481. i 1482., u ekavskome, Porečje, 1448. i 1450. Nema sumnje da je najranije bilo Poričje. Poslije je otpao dočetak -je i naziv je svede nna Porič/Poreč u svima toponimima.

PRVOŠEVCI. — Bijahu se smjestili na zapadnom dijelu Đakovštine. U tursko su doba pripadali poljanskoj župi.

Toponim je nastao od osobnog imena Prvoš, skraćen od Prvoslav. Dakle od red. broja prvi. Od njega je i Prvča kraj Nove Gradiške, potom prezimena: Prvić, Prvinić, Prvnjak, Prvončević, Prvulović.

RADINOVCI. — Bili su opstojali na prostoru gdje su danas Novi Perkovci. Potpuno su opustjeli u početku XVIII. stoljeća.

Naziv je stvoren od osobnog imena Radin i dočетка -ovci. Ime je od prid. rad, koji spada među najplodnije u našem imenarstvu ili antroponimiji. Od njega je isto tako i mnogo prezimena.

RUŽINCI. — Svakako je naziv došao od osobnog imena Ruža, ovo od lat. rosa — cvijet, ruža.

Selo bijaše smješteno na jugozapadnom dijelu Đakovštine, negdje pokraj Levanjske Varoši. Bilježe se u ispravama 1406., zatim još dva puta; posljednji 1454.

U Hercegovini je selo Ružići. Mnogo je prezimena izvedeno od dotične imenice, npr.: Ružak, Ružanić, Ružar, Ružek, Ružević, Ružičanin, Ružićić, Ružić, Ružman.

SELETKOVCI. — Ovaj naziv dolazi od im. seletak koja označuje jednogodišnje jare. Seletak je složen od stare zamjenice *se* — ovaj i leto — ljeto, godina. Tvoren je dakle prefiks-salnom tvorбом, doslovno pak znači »ovogodišnje jare«. Prema tome Seletkovci bijahu selo gdje se uzgajala jarad, seletki.

Seletkovci su bili blizu Andrijevacu, na krajnjem jugozapadu Đakovštine.

SIROKOZIĆ. — U ovome su liku zapisani 1437. godine (ovo je ujedno i prvi podatak o njima), zatim 1476. dolazi kao Serokozić. Sirokozić je prezime poteklo od složene imenice

sirokoza, dakle sira koza. Prvi je član stari ikavski prid. *sir* (proslav. serъ), znači: žućkast, bijelo-modar, zelenkast, siv. Dru-gi dio je koza.

Od ovoga je pridjeva izveden naziv Serovci, bivše selo kraj Gaboša, i Sirač blizu Daruvara te prezimena Seravić, Se-rić, Serjan, Sir, Sirajić, Sirić, Siroglavić, Sirović i dr.

STEPANOVCI. — Posljednji se put spominju 1474. godine prilikom popisa pučanstva u kraju oko Levanjske Varoši. Na-ziv je nastao od imena Stepan < lat. Stephanus < grč. Stépha-nos — vijenac, kruna. Glas f (ph) > p. Pavičić ga stavlja među ekavske nazive (Podrijetlo, 289.) poveden valjda činjenicom što postoje inačice Stipan i Stjepan. Kako je vidjeti, ni u izvorniku niti pak u lat. obliku nema samogl. ě, nego srednje e. U nas je od davnina shvaćeno kao da stvarno tu bio ě pa su u smislu njegova kasnijega odraza nastale tri inačice. Ovdje je dakle drugotni ě.

Od imena Stepan još su toponimi: Stepanci, staro selo pokraj Virovitice, Stepovci kod Međurića, Stipanovci u našič-kome kraju.

STEPKOVCI. — Također su se nahodili blizu Levanjske Varoši i posljednji su put spomenuti 1474. Njihov naziv biva od odmilice Šteško, nastale od Stepan.

V. još Stepanovci.

SVETI MIHAEL. — U »Crticama iz slavonske povijesti« biva naziv Sanctus Mihael. Spominje se 1332. godine i tvrdi kako bijaše negdje u okolici Đakova.

K nama je osobno ime Mihael prešlo iz lat. jezika gdje glasi Mihaël, ovo od grč. Michaél < heb. Mikhā'el — Tko je kao Bog? Složeno je od Mikhāh, stegnuto od Mikhājāh, -Tko je kao Jahve (=oBg) i El C Bog, gospodar.

Ime je Mihael doživjelo raznolike glasovne promjene. Na zapadnoj se strani nadijevaju: Mihal, Mihalj, Mijal, Mijalj, najčešće je pak Mihovil i Mijovil, na istočnoj Mihail i Mihajlo, zatim Mijaíl, Mijajlo i sl. Od Mijovil je odmilice Mijo, svakako najraširenije ime na zapadu među svima izvedenicama.

Od navedenih i nenadevenih inačica datoga imena postoji nekoliko desetaka prezimena.

SVINJARKOVCI. — Dok Turci upravljaju Slavonijom, ovo je selo bilo u sklopu župe u Gorjanima. Bit će kako je raseljeno u godinama turskoga povlačenja. Naziv je potekao od im. svinjar.

Svinjarevci su u vukovarskome kraju, kraj Gradiške je bio Svinjar, rodno selo pjesnika M. A. Reljkovića. Danas su prezimena: Svinjak, Svinjar, Svinjarević, Svinjarić i Svinjarević.

SVRŠNICA. — Bősendorfer piše: »*Swarnicza*. Possessio Swarnicha in districtu Swarnicza 1422. Pripada Levanjskoj varoši. Ovom kotaru pribrajala se mjesta Harkanovci i Lapovci, Levanjskoj varoši na jug. Ime toga kotara sačuvalo se u potoku *Svršnici*, koji teče kraj Lapovaca« (Crtice, 224.). Selo je dakle nazvano po potoku uz koji se prostiralo. Svršnica označuje potok koji teče s vrha. Ovdje je gorovit kraj i Svršnica se njime spušta u nizinu. Ovo je primjer prefiksarno-sufiksalne tvorbe.

Bit će kako Pavičić (Podrijetlo, 271.) isto selo zove Svršinci, dakle prema potoku Svršnica, što je veoma uvjerljivo, no Bősendorferov podatak dopušta samo naziv Svršnica. Najvjerojatnije je kako se selo službeno pisalo Svršnica, zvalo se pak Svršinci.

ŠILJINCI. — Naziv je izveden od kor. šilj- i dočetka -inci. Šilj je međutim dvoznačan. Od njega su stvoreni šilj-ak, šilj-ast, šilj-iti, ali šilj označuje i vrstu žita, točnije zob (*peucedanum*) i neku manju ribu.

U južnim se krajevima više horonima zove Šiljevina, dakle njiva po žitarici koja na njoj uspijeva. Stoga mi je vjerojatnije da je top. Šinjinci postao po nazivu žitarice šilja.

Smatra se kako se ovo selo najprije zvalo Siloninci, a tek u svoje mlađe doba Šinjinci. No nije isključeno da je razlika nastala zbog nejednaka pisanja jednoga te istoga naziva.

Šiljinci se prostirahu između Ratkova Dola i Musića. Raseljeni su 1720. godine.

TOLTOVAC. — U Bősendorferovim je »*Crticama*« o njemu zabilježeno slijedeće: »*Toltovch villa* 1351. Ležalo je od Gorjana na jugoistok, u okolini Iloka (Ujlaka)« (str. 226.).

Sva je prilika kako je naziv izveden od mađarskoga prezimena Toldi, koje se u naše vrijeme piše Toldy. Njegovo značenje nije znano. Možda nije isključeno da je od uralo-altajskoga *tol* — jezik, riječ.

UŽAREVCI. — Nalazahu se u blizini Sitnice. Opstojali su do početka XIX. stoljeća. Tada su raseljeni njegovi stanovnici.

Naziv je stvoren od im. užar i dočetka -inci.

Danas postoji prezime Užar i Užarević.

VATINCI. — U Akademijinu Rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika nalazi se bilješka o Vatincima, zemljištu sela Viškovaca, jednome veliku polju. Sva je prilika kako je na dotičnome zemljištu ranije bilo istoimeno selo, koje u tursko vrijeme spadaše u vrbičku župu. Ovomu treba pridodati da u Banatu postoji selo Vatin.

Od istoga su korijena i prezimena: Vatavac, Vatavec, Vatavuk, Vatović.

Naziv je od glag. /h/vat-ati. Naime u većini govora glas h je davno zamuknuo, govori se vatati.

VELIKO SELO. — Nalazilo se jugoistočno od Đakova, blizu Milkanovaca. Raseljeno je u vremenu turske vladavine.

VRTALOVCI. — Prostirahu se u okolici sela Gorjana, čijoj su župi pripadali za turskog upravljanja.

Naziv je postao od im. vrtal — vrtao, u naše vrijeme običnije vrt. Od nje su i prezimena: Vrtača, Vrtačić, Vrtačnik, Vrtan, Vrtar, Vrtarić, Vrtlar, Vrtlić, Vrtlović, Vrtnar, Vrtovec, Vrtović, Vrtovšek.